

Zbornik sudske prakse

Predmet T-91/10

**Lucchini SpA
protiv
Europske komisije**

„Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Tržište betonsko-armaturnog željeza u šipkama i rolama – Odluka kojom se, nakon isteka važenja Ugovora o EZUČ -u, utvrđuje povreda članka 65. EZUČ-a na temelju Uredbe (EZ) br. 1/2003 – Utvrđivanje cijena i rokova plaćanja – Ograničenje ili nadzor proizvodnje ili prodaje – Bitna povreda postupka – Pravna osnova – Prava obrane – Novčane kazne – Težina i trajanje povrede – Olakotne okolnosti – Uzimanje u obzir presude o poništenju donesene u povezanom predmetu“

Sažetak – Presuda Općeg suda (osmo vijeće) od 9. prosinca 2014.

- Sudski postupak – Odgovor na žalbu – Formalni zahtjevi – Sažeti prikaz iznesenih razloga – Replika koja upućuje na dokumente koji su priloženi dopisima – Dopuštenost – Pretpostavke – Činjenica da dokumenti ispunjavaju dokaznu i funkcionalnu funkciju koju ima prilog*
(Statut Suda, čl. 2.; Poslovnik Općeg suda, čl. 44. st. 1. t. (c))
- Sudski postupak – Podnošenje dokaza – Rok – Nepravodobno podnošenje dokaznih prijedloga – Pretpostavke*
(Poslovnik Općeg suda, čl. 44. st. 1. t. (e), čl. 46. st. 1. i čl. 48. st. 1.)
- Akti institucija – Pretpostavka valjanosti – Nepostojeći akt – Pojam*
- Akti institucija – Obrazloženje – Obveza – Opseg – Odluka o primjeni pravila tržišnog natjecanja koja je dostavljena bez svojih priloga – Kontekst s kojim je zainteresirana osoba upoznata i koji joj omogućuje da shvati doseg mjere donesene u odnosu na nju – Nepostojanje povrede obveze obrazlaganja*
(čl. 15. UEZUČ-a i 36. UEZUČ-a)
- Komisija – Načelo kolegijalnosti – Opseg – Odluka o primjeni pravila tržišnog natjecanja koja je dostavljena bez svojih priloga – Povreda načela kolegijalnosti – Nepostojanje – Elementi koji su dovoljno pravno izloženi u tekstu odluke*
(čl. 219. UEZ-a)
- Akti institucija – Akti Komisije – Nadležnost – Opseg – Ovlaštenje za donošenje akta uključujući ovlaštenje za njegovu izmjenu poštujući pravila tržišnog natjecanja i postupak predviđen Ugovorom*

7. *Sudski postupak – Iznošenje novih razloga tijekom postupka – Tužbeni razlog koji je prvi put istaknut u fazi replike – Nedopuštenost – Zahtjevi analogni onima koji se traže u odnosu na prigovore istaknute u potporu tužbenom razlogu*

(Poslovnik Općeg suda, čl. 48. st. 2.)

8. *Sudski postupak – Iznošenje novih razloga tijekom postupka – Proširenje ranijeg tužbenog razloga – Dopuštenost*

(Poslovnik Općeg suda, čl. 44. st. 1. i 48. st. 2.)

9. *Akti institucija – Izbor pravne osnove – Propisi Unije – Potreba za jasnoćom i predvidljivošću – Izričito navođenje pravne osnove – Odluka Komisije kojom se nakon prestanka važenja UEZUČ-a utvrđuje povreda članka 65. UEZUČ-a i izriče kazna dotičnom poduzetniku – Pravna osnova koju predstavlja članak 7. stavak 1. i članak 23. stavak 2. Uredbe br. 1/2003*

(čl. 65. st. 1. UEZUČ-a; Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 7. st. 1. i čl. 23. st. 2.)

10. *Zabranjeni sporazumi – Zabranjeni sporazumi ratione materiae i ratione temporis podvrgnuti pravnom režimu UEZUČ-a – Prestanak važenja UEZUČ-a – Nastavak važenja sustava slobodnog tržišnog natjecanja nakon stupanja na snagu UEZ-a – Zadržavanje Komisijina nadzora u pravnom okviru Uredbe br. 1/2003*

(čl. 65. st. 1. UEZUČ-a; Uredba Vijeća br. 1/2003)

11. *Akti institucija – Vremenska primjena – Postupovna pravila – Materijalna pravila – Razlikovanje – Prestanak važenja UEZUČ-a – Odluka o primjeni pravila tržišnog natjecanja donesena nakon tog prestanka važenja i koja se odnosi na činjenice nastale prije njezina stupanja na snagu – Načela pravne sigurnosti, zaštite legitimnih očekivanja i zakonitosti kazni – Pravne situacije nastale prije prestanka važenja UEZUČ-a – Podvrgavanje pravnom režimu UEZUČ-a*

(čl. 65. st. 1. UEZUČ-a; Povelja Europske unije o temeljnim pravima, čl. 49. st. 1.)

12. *Tržišno natjecanje – Upravni postupak – Poštovanje prava na obranu – Doseg načela – Poništenje prve Komisijine odluke kojom je utvrđena povreda – Donošenje nove odluke na temelju druge pravne osnove i ranijih pripremnih akata – Dopuštenost – Obveza donošenja nove obavijesti o prethodno utvrđenim činjenicama – Nepostojanje*

(čl. 65. UEZUČ-a)

13. *Zabranjeni sporazumi – Utjecaj na trgovinu između država članica – Kriteriji za ocjenu – Ocjena koja se temelji na više čimbenika koji, pojedinačno sagledani, nemaju uvijek odlučujući učinak – Zabranjeni sporazumi koji se prostiru na cijelo područje države članice – Postojanje čvrste pretpostavke o utjecaju*

(čl. 81. st. 1. UEZ-a)

14. *Tržišno natjecanje – Pravila Unije – Povrede – Pripisivanje – Poduzetnik – Pojam – Gospodarska jedinica – Činjenica koja se može utvrditi na temelju više sukladnih elemenata – Društva koja kontrolira jedna obitelj – Kriteriji ocjene za utvrđenje postojanja ekonomskog zajedništva između tih društava*

(čl. 65. st. 1. UEZUČ-a)

15. *Tržišno natjecanje – Pravila Unije – Povrede – Pripisivanje – Pravna osoba odgovorna za upravljanje poduzetnikom u vrijeme povrede – Iznimke – Prijenos djelatnosti društva koje pritom ne prestaje postojati drugom društvu iste grupe – Pripisivanje pravnoj osobi koja nastavlja upravljanje – Pretpostavke*
(čl. 65. st. 1. UEZUČ-a)
16. *Tržišno natjecanje – Pravila Unije – Povrede – Pripisivanje – Pravna osoba odgovorna za upravljanje poduzetnikom u vrijeme povrede – Obveza pripisivanja odgovornosti matičnom društvu – Nepostojanje – Pripisivanje odgovornosti stjecatelju u slučaju stjecanja ili preuzimanja – Dopuštenost*
(čl. 65. st. 1. UEZUČ-a)
17. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Mjerila – Težina povrede – Nepostojanje obvezujućeg ili konačnog popisa mjerila*
(Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 2.; Komunikacija Komisije 98/C 9/03, t. 1. A)
18. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Složena gospodarska ocjena – Margina diskrecije Europske komisije – Sudski nadzor – Kontrola zakonitosti – Opseg*
(Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 2.; Komunikacija Komisije 98/C 9/03, t. 1. A i 1. B)
19. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni – Pravna narav – Smjernice o pravilima postupanja o samoograničenju ovlasti Komisije – Obveza poštovanja načela jednakog postupanja, zaštite legitimnih očekivanja i pravne sigurnosti*
(Komunikacija Komisije 98/C 9/03)
20. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Metoda izračuna određena Komisijinim Smjernicama – Izračun visine osnovice novčane kazne – Razmatranje karakteristike povrede u njezinoj ukupnosti*
(Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 2.; Komunikacija Komisije 98/C 9/03, t. 1. A)
21. *Akti institucija – Obrazloženje – Obveza – Opseg – Odluka kojom se određuju novčane kazne – Navođenje elemenata ocjene koji su Komisiji omogućili da izmjeri težinu i trajanje povrede – Dovoljno informacija*
(čl. 15. UEZUČ-a; Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23.)
22. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Povrede okvalificirane kao vrlo ozbiljne samo na temelju njihove naravi – Obveza dokazivanja stvarnog učinka povrede na tržište – Nepostojanje*
(Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 2.; Komunikacija Komisije 98/C 9/03, t. 1. A)

23. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Mjerila – Težina povrede – Kvalifikacija povrede kao vrlo teške – Velika važnost kriterija koji se temelji na naravi povrede – Nedostatak autonomije onog koji se temelji na veličini tržišta predmetnih proizvoda – Kvalifikacija povrede kao vrlo teške bez obzira na ograničeno područje jedne države članice – Dopuštenost*
(Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 2.; Komunikacija Komisije 98/C 9/03, t. 1. A)
24. *Zabranjeni sporazumi – Usklađeno djelovanje – Razmjena informacija na temelju zabranjenog sporazuma ili radi njegova pripremanja – Uvažavanje razmijenjenih informacija – Presumpcija*
(čl. 65. st. 1. UEZUČ-a)
25. *Zabranjeni sporazumi – Zabrana – Povrede – Sporazumi i usklađena djelovanja koji čine jedinstvenu povredu – Odgovornost za ponašanje drugih poduzetnika u okviru iste povrede – Dopuštenost – Mjerila – Uvažavanje pri ocjeni težine povrede*
(čl. 65. st. 1. UEZUČ-a)
26. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Smjernice za izračun novčanih kazni koje se izriču u slučaju povrede pravila tržišnog natjecanja – Smanjenje novčane kazne kao protučinidba za suradnju inkriminiranog poduzetnika – Slučajevi koji ulaze u područje primjene Obavijesti o suradnji – Isključenje razloga za smanjenje*
(Komunikacija Komisije 96/C 207/04, t. A 1. i Komunikacija Komisije 98/C 9/03, t. 3.)
27. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Smanjenje novčane kazne kao protučinidba za suradnju inkriminiranog poduzetnika – Suradnja u istrazi koja ne nadilazi obveze koje su poduzetnici dužni izvršavati sukladno članku 11. Uredbe br. 17 ili članku 18. Uredbe br. 1/2003 – Isključenje*
(Uredba Vijeća br. 17, čl. 11. i Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 18.)
28. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Mjerila – Težina povrede – Olakotne okolnosti – Nepostojanje koristi – Isključenje – Loše financijsko stanje u predmetnom sektoru – Postizanje niskih operativnih marži – Isključenje*
(Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 2.; Komunikacija Komisije 98/C 9/03, t. 1. A)
29. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Iznos – Određivanje – Preventivni učinak – Prihod koji se može uzeti u obzir*
(čl. 65. UEZUČ-a; Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 2.)
30. *Tržišno natjecanje – Novčane kazne – Pravni okvir – Određivanje – Ranija praksa odlučivanja Komisije – Indikativni karakter*
(čl. 65. UEZUČ-a; Uredba Vijeća br. 1/2003, čl. 23. st. 2.)
31. *Tržišno natjecanje – Upravni postupak – Obveze Komisije – Poštovanje razumnog roka – Povreda – Uvjet – Povreda prava obrane odnosno poduzetnika*
(čl. 65. UEZUČ-a)

1. Vidjeti tekst odluke.

(t. 56.-60., 66., 67., 69.)

2. Vidjeti tekst odluke.

(t. 61.-65., 68.)

3. Vidjeti tekst odluke.

(t. 70.-72.)

4. Vidjeti tekst odluke.

(t. 76.-80., 102.)

5. Vidjeti tekst odluke.

(t. 105., 106.)

6. Ovlast koju ima Komisija za donošenje određenog akta mora nužno sadržavati i ovlast za izmjenu tog akta. Stoga Komisija može pridružiti nedostajuće tablice u prilogu odluci. Ovlast za donošenje odluke o izmjenama mora se izvršavati uz poštovanje odredbi koje se odnose na njezinu nadležnost kao i poštovanje forme i postupaka predviđenih u tom smislu u Ugovoru.

(t. 108.)

7. Vidjeti tekst odluke.

(t. 120.-122., 161., 255., 256.)

8. Vidjeti tekst odluke.

(t. 120., 159., 160.)

9. U okviru pravnog poretka Zajednice institucije raspolažu samo dodijeljenim ovlastima. Zbog toga se u preambuli akata Zajednice navodi pravni temelj koji predmetnoj instituciji daje ovlast da postupa u konkretnom slučaju. Odabir prikladnog pravnog temelja ima doista ustavnu važnost.

Odluka kojom je, nakon prestanka važenja Ugovora o EZUČ-u, Komisija utvrdila povredu članka 65. stavka 1. Ugovora o EZUČ-u i izrekla tužitelju novčanu kaznu, kao pravnim temeljem koristi se člankom 7. stavkom 1. Uredbe br. 1/2003 za utvrđenje povrede i člankom 23. stavkom 2. Uredbe br. 1/2003 za izricanje novčane kazne.

(t. 125., 129.)

10. Vidjeti tekst odluke.

(t. 130.-146.)

11. Pravila Ugovora o EZ-u na području koje je prvotno bilo uređeno Ugovorom o EZUČ-u moraju se primijeniti zbog poštovanja načela koja uređuju vremensku primjenu zakona. U odnosu na to, kad se postupovna pravila općenito prestaju primjenjivati na sve postupke koji su započeti u vrijeme dok su ona bila na snazi, kako bi se zajamčilo poštovanje načela pravne sigurnosti i zaštite legitimnih

očekivanja, materijalna pravila moraju se tumačiti tako da se odnose na slučajeve koji su nastali prije njihova stupanja na snagu samo ako iz njihova sadržaja, ciljeva ili strukture jasno proizlazi da im takav učinak mora biti dodijeljen.

U tom pogledu, u odnosu na pitanje primjene materijalnih odredbi na pravni slučaj koji se nesporno dogodio prije prestanka važenja Ugovora o EZUČ-u, nastavak pravnog poretka Unije i potrebe načela pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja nalažu primjenu materijalnih odredbi Ugovora o EZUČ-u koje se primjenjuju na činjenice koje potpadaju pod njegovo područje primjene *ratione materiae* i *ratione temporis*. U odnosu na to, prema načelu zakonitosti kaznenih djela i kazni, materijalna norma za čije je kršenje predviđena sankcija mora biti na snazi ne samo u vrijeme počinjenja nezakonite radnje već i u vrijeme donošenja odluke kojom se izriče sankcija.

(t. 147., 148., 150.-153.)

12. S obzirom na to da poništenje akta Unije nužno ne utječe na pripremne akte, postupak koji ima za cilj nadomještanje poništenog akta u načelu se može nastaviti od onog trenutka u kojem je nastala nezakonitost. Stoga valja navesti da presuda Općeg suda kojom je poništena odluka Komisije nije utjecala na zakonitost obavijesti o utvrđenim činjenicama i obavijesti o dodatno utvrđenim činjenicama te da je Komisija mogla osnovano nastaviti postupak od onog trenutka kad je nastala nezakonitost. Slijedom toga, tuženikovo pravo na obranu nije povrijeđeno zato što mu Komisija nije dostavila novu obavijest o prethodno utvrđenim činjenicama ili zato što od njega nije zatraženo očitovanje o analizi i zajedničkoj primjeni nove pravne osnove koju je Komisija izabrala za donošenje svoje nove odluke.

(t. 173., 175., 177., 181.)

13. Vidjeti tekst odluke.

(t. 186.-193.)

14. Ako činjenica da kapital dvaju različitih trgovačkih društava pripada istoj osobi ili istoj obitelji nije sama za sebe dovoljna za zaključak o tome da između tih dvaju društava postoji ekonomsko zajedništvo, na temelju svih elemenata može se donijeti zaključak o postojanju takvog ekonomskog zajedništva.

Među tim elementima može biti okolnost da su neke osobe u isto vrijeme preuzele odgovornost unutar tih dvaju društava, osobito obavljale ključne funkcije u upravljačkim tijelima. Osim toga, činjenica da pravna osoba sama ne proizvodi dobro koje je predmet zabranjenog sporazuma nije odlučujuća za pripisivanje ponašanja koja predstavljaju povredu članka 65. Ugovora o EZUČ-u. Konačno, ugovor o punomoći kojim se jedno od društava obvezalo prenijeti naloge sukladno i prema ugovorenim uvjetima koje određuje davatelj punomoći s dobavljačima i klijentima (količina, cijene i rokovi plaćanja) može biti dokaz o ekonomskom zajedništvu dvaju društava.

(t. 198.-201., 220., 223.-225., 227., 229., 230., 236.)

15. Vidjeti tekst odluke.

(t. 202.-207.)

16. Vidjeti tekst odluke.

(t. 212., 213.)

17. Vidjeti tekst odluke.

(t. 239.)

18. Vidjeti tekst odluke.

(t. 239., 249.-251.)

19. Vidjeti tekst odluke.

(t. 241.-243.)

20. Vidjeti tekst odluke.

(t. 246.-248., 261., 262.)

21. Vidjeti tekst odluke.

(t. 258.)

22. Vidjeti tekst odluke.

(t. 263.-266.)

23. Vidjeti tekst odluke.

(t. 273.)

24. Vidjeti tekst odluke.

(t. 286.)

25. Poduzetnik koji je sudjelovao u jedinstvenoj i složenoj povredi svojim vlastitim ponašanjima, koja spadaju u pojmove sporazuma ili usklađenog djelovanja čiji je cilj protutržišni u smislu članka 65. Ugovora o EZUČ-u i koja pridonose počinjenju povrede u njezinoj cjelini, može također biti odgovoran za ponašanja drugih poduzetnika u okviru iste povrede tijekom cijelog razdoblja svojeg sudjelovanja u navedenoj povredi, kada se utvrdi da su predmetnom poduzetniku poznata nezakonita ponašanja drugih sudionika ili ih razumno može predvidjeti te je spreman za to prihvatiti rizik.

Iz navedenog proizlazi da to što poduzetnik nije sudjelovao u svim elementima koji čine zabranjeni sporazum ili je imao manju ulogu u nekim vidovima zabranjenog sporazuma u kojima je sudjelovao nije važno za utvrđenje postojanja povrede.

S druge strane, u odnosu na procjenu pojedinačne odgovornosti poduzetnika, takvi se elementi moraju uzeti u obzir kad se ocjenjuje težina povrede i, u slučaju potrebe, pri utvrđivanju visine novčane kazne

(t. 293., 294., 296.)

26. Vidjeti tekst odluke.

(t. 305.)

27. Vidjeti tekst odluke.

(t. 306.)

28. Vidjeti tekst odluke. (t. 309.)
29. Vidjeti tekst odluke. (t. 314.)
30. Vidjeti tekst odluke. (t. 320.)
31. Vidjeti tekst odluke. (t. 328.)